

LABORATORIUM OPROGRAMOWANIA UŻYTKOWEGO

MATLAB

**Opracowanie:
dr inż. Jacek Kucharski
dr inż. Piotr Urbanek**

Ćwiczenie 11-12

ELEMENTY GRAFICZNE W MATLAB-ie

GRAFIKA DWUWYMIAROWA

Podstawową funkcją służącą do rysowania wykresów dwuwymiarowych jest funkcja **plot**. Przykładowy sposób jej wywołania to

```
plot(x,y,s)
```

gdzie x i y to wektory odwzorowujące funkcje $y=f(x)$ a s - łańcuch znaków określający kolor i rodzaj linii.

W celu utworzenia dwóch osi rzędnych należy wykorzystać funkcję [plotyy](#)

Więcej informacji znajduje się w pliku pomocy środowiska Matlab w dziale [podstawowe sposoby rysowania](#)

Wywołanie tej funkcji powoduje otwarcie okna graficznego i umieszczenie w nim wykresu w skalach liniowych. **Skale logarytmiczne i półlogarytmiczne** można uzyskać odmianami funkcji plot: [loglog\(\)](#), [semilogx\(\)](#), [semilogy\(\)](#) o tych samych argumentach.

Można pracować z wieloma oknami graficznymi tworząc kolejne poleceniem **figure**. Jedno z nich jest zawsze aktywne i wszystkie bieżące operacje graficzne dotyczą tego właśnie okna. Okno aktywne można oczyścić poleceniem **clf**, a dowolne okno graficzne (także zbiór okien) można zamknąć poleceniem **close** akceptującym jako parametr wektor numerów okien do zamknięcia.

Czasami wygodne jest umieszczenie kilku wykresów obok siebie w jednym oknie. Można to uczynić posługując się funkcją **subplot**. Istnieją dwa sposoby wywołania tej funkcji:

```
subplot(m,n,p)
```

dzieli aktywny rysunek na m w poziomie i n w pionie części oraz uaktywnia p-ty z utworzonych rysunków (m, n, p muszą być naturalne z przedziału <1,9>),

```
subplot('position',[współrzedne_lewego_dolnego, szerokość, wysokość])
```

tworzy w obrębie aktywnego rysunku nowy układ współrzędnych o podanym położeniu i wymiarach (np. `subplot('position',[0.3 0 0.6 0.6])`) tworzy układ współrzędnych w prawym dolnym rogu okna na 60% wysokości i szerokości okna)

Skalę wykresu można zmienić poleceniem [axis](#). Wymaga ono jednego parametru - czteroelementowego wektora zawierającego zakresy poszczególnych skal [*xmin xmax ymin ymax*]. Argumentem tej funkcji może być również łańcuch znaków zmieniający tryby skalowania.

„Zatrzymanie” dotychczasowego rysunku w bieżącym oknie uzyskuje się poleceniem `hold on|off`. Funkcja `ishold` zwraca jedynkę gdy tryb jest włączony.

Do opisywania rysunku służą funkcje:

[title](#)('text')

[xlabel](#)('text')

[ylabel](#)('text')

[text](#)(x,y,'text')

Dodatkowo można umieścić pomocniczą siatkę współrzędnych poleceniem `grid on|off`.

Istnieją też inne rodzaje wykresów: we współrzędnych biegunowych, słupkowy itp.

GRAFIKA TRÓJWYMIAROWA

Wykresy trójwymiarowe wymagają specjalnego przygotowania danych. Do narysowania powierzchni konieczne są trzy macierze X, Y, Z, na podstawie których wyznaczane są współrzędne (x,y,z) poszczególnych punktów powierzchni w przestrzeni: $x=X(i,j)$, $y=Y(i,j)$, $z=Z(i,j)$ (gdzie i,j są indeksami macierzy). Pomocną przy tworzeniu tych macierzy jest funkcja `meshgrid`. Typowy sposób wykorzystania tej funkcji w przypadku powierzchni $z=f(x,y)$ ma postać:

```
[X,Y]= meshgrid (x,y);
```

```
Z=X.^2-Y.^2;
```

W pierwszym kroku powstają macierze X i Y złożone z odpowiednio powielonych wektorów x i y, a następnie budowana jest macierz Z zawierająca wartości funkcji $z=f(x,y)$ dla poszczególnych argumentów.

Tak przygotowane dane mogą być wykreślone przy pomocy jednej z dostępnych funkcji:

[mesh](#)(X,Y,Z)

[meshc](#)(X,Y,Z)

[meshz](#)(X,Y,Z)

[surf](#)(X,Y,Z)

[surfc](#)(X,Y,Z)

[surfl](#)(X,Y,Z)

[waterfall](#)(X,Y,Z)

Funkcja [view](#) pozwala **na zmianę miejsca, z którego oglądamy rysunek**. Jej parametrami mogą być az i el (azymut i elewacja) lub x,y,z (współrzędne punktu obserwacji). Można też wykorzystać gotowe dane wpisując jako parametr 2 (obserwacja dwuwymiarowa), 3 (standardowa obserwacja trójwymiarowa).

Zmiana sposobu kolorowania powierzchni jest możliwa przy pomocy polecenia **shading**:

[shading](#) flat (domyślny)

shading interp

shading faceted

Opisywanie wykresów trójwymiarowych jest podobne jak w 2D tylko z uwzględnieniem trzeciej współrzędnej.

WYKRESY POZIOMICOWE

Wykres poziomicowy można uzyskać za pomocą funkcji [contour](#)(X,Y,Z). Dodatkowym parametrem może być n-liczba poziomic, lub wektor v z wysokościami dla kolejnych poziomic.

Jeżeli podany zostanie parametr wyjściowy tj.;

c=contour(X,Y,Z,v)

to funkcja zwróci macierz wartości wykorzystywaną przez funkcję `clabel(c)` do opisu tych poziomów na wykresie.

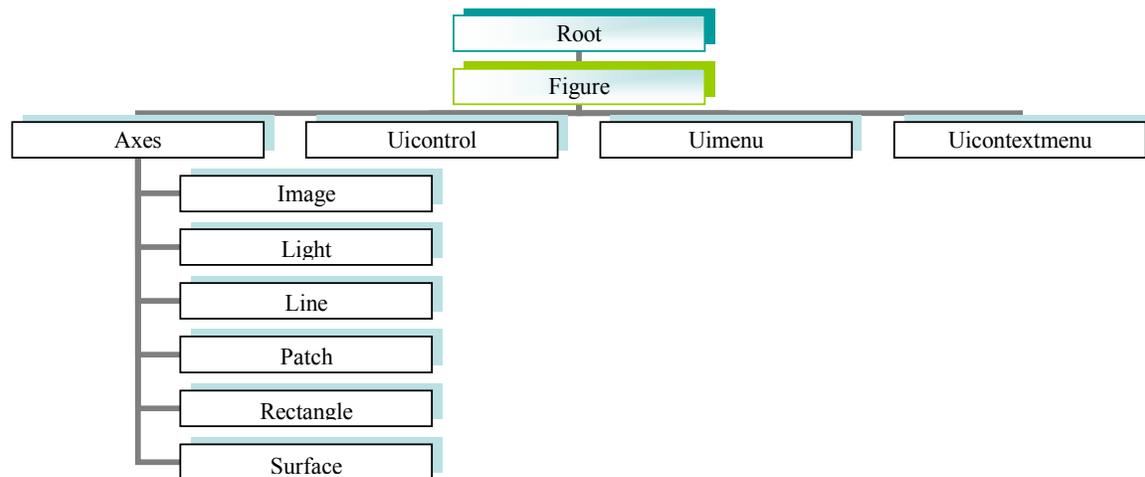
OBIEKTOWY SYSTEM GRAFICZNY

Funkcje graficzne w MATLABie są funkcjami **wysokiego poziomu**. Tworzą gotowe rysunki **nie dając zazwyczaj użytkownikowi możliwości ich modyfikacji**. Każdy fragment rysunku stanowi jednak pewien obiekt graficzny i ma przypisany swój unikalny *identyfikator* (handle) będący liczbą rzeczywistą.

Każdy obiekt zawiera strukturę danych – rekord, w którym przechowywane są jego parametry. Pola rekordu są własnościami obiektu czyli zmiennymi (liczbami, macierzami, łańcuchami znaków, zmiennymi typu wyliczeniowego) określającymi jakiś parametr jego wyglądu, sposób działania lub powiązania z innymi obiektami. Każdy typ obiektu posiada odrębny zestaw własności (pewne własności są wspólne dla wszystkich typów)

Obiekty powiązane są ze sobą w sposób hierarchiczny (drzewiasty) i obiekt ma zawsze jednego przodka i dowolną ilość potomków. Korzeniem drzewa (root) jest ekran komputera i nie ma przodka, a jego identyfikatorem jest liczba 0. Jego potomkami są okna graficzne – rysunki (figures), te z kolei mają potomków w postaci układów współrzędnych (axes) oraz elementów graficznego systemu komunikacji z użytkownikiem, tj. przycisków suwaków menu itp. (tworzonych przez funkcje `uicontrol` `uimenu` i `uicontextmenu`). Potomkami układów mogą być linie, powierzchnie teksty, obrazy i płyty. **Taka hierarchia musi być przestrzegana.**

Pełne informacje o [hierarchii obiektów](#) oraz ich własnościach można znaleźć w pliku pomocy środowiska Matlab

Operacje na obiektach można podzielić na dwie grupy:

- tworzenie i usuwanie obiektów,
- zmiany w rekordzie danych związanych z obiektem

Do odczytywania i zmian własności obiektów służą funkcje **get** i **set**:

get (id) – wyświetla listę własności obiektu i ich wartość

wartość = **get**(id, nazwa_własności) – zwraca wartość wyspecyfikowanej własności.

id – identyfikator obiektu lub wektor identyfikatorów,

nazwa_własności – ciąg znaków zawierający nazwę własności **lub jej jednoznaczny początek**

set (id) – wyświetla listę własności obiektu i ich możliwe wartości

set(id, nazwa_własności, wartość) – zmienia wartość wyspecyfikowanej własności na podaną.

reset(id) – przywraca standardowe własności obiektu.

Do usuwania obiektów służą:

[delete](#)(id) – usuwa obiekt *id* wraz z jego wszystkimi potomkami,

[close](#)(id) – usuwa obiekt *id*,

`close` - zamyka aktywne okno graficzne,

[clf](#) – czyści aktywne okno graficzne,

[cla](#) – czyści obiekty z aktywnego układu współrzędnych.

Do tworzenia obiektów służą oprócz funkcji wysokiego poziomu również funkcje o nazwach identycznych jak nazwy typów obiektów. Wszystkie funkcje zwracają identyfikatory tworzonych obiektów.

id=[figure](#) – tworzy okno rysunku i zwraca jego identyfikator,

id=[axes](#)('position',[lewy,dolny,szerokość,wysokość]) – tworzy układ współrzędnych,

id=[line](#)(x,y,z,nazwa_własność1, wartość1, nazwa_własność2, wartość2,...) -

id=[text](#)(x,y,z,nazwa_własność1, wartość1, nazwa_własność2, wartość2,...)

id=[patch](#)(x,y,z,c,nazwa_własność1, wartość1, nazwa_własność2, wartość2,...)

id=[surface](#)(x,y,z,c,nazwa_własność1, wartość1, nazwa_własność2, wartość2,...)

id=[image](#)(x,y,c)

Obiekty aktywne:

Obiektem aktywnym jest obiekt w obrębie którego ostatnio kliknięto myszką. W danej chwili tylko jeden obiekt może być aktywnym.

id=[gco](#) – zwraca identyfikator aktywnego obiektu w aktywnym rysunku,

id=[gcf](#) – podaje identyfikator aktywnego rysunku,

id=[gca](#) – podaje identyfikator aktywnego układu współrzędnych,

GRAFICZNY SYSTEM KOMUNIKACJI Z UŻYTKOWNIKIEM

Koncepcja graficznego systemu komunikacji z użytkownikiem polega na realizacji dwóch zasad:

- budowaniu wyglądu aplikacji z prostych gotowych elementów mających intuicyjną interpretację i sugestywny wygląd (korzysta się z gotowych obiektów typu przyciski, suwaki, przełączniki)
- tworzeniu aplikacji o działaniu sterowanym zdarzeniami.
Każdy taki obiekt ma własność o nazwie 'CallBack', pod którą podstawia się nazwę procedury (m-pliku), która ma być wykonana po wystąpieniu dopuszczalnej dla danego obiektu akcji.

Tworzenie elementów graficznego systemu komunikacji jest oparte na kilku funkcjach:

id=[uicontrol](#)(idf,nazwa_własność1, wartość1, nazwa_własność2, wartość2,...)

Tworzy w rysunku *idf* nowy obiekt, którego rodzaj określa się we własności 'Style', a w kolejnych parach (własność – wartość) określa się jego cechy.

id=[uimenu](#)(idf,nazwa_własność1, wartość1, nazwa_własność2, wartość2,...)

Tworzy w głównym menu rysunku *idf* dodatkowe menu lub jeżeli *idf* jest identyfikatorem istniejącego menu to tworzy dla niego podmenu. Nazwę tworzonego menu określa się we własności 'label', a w kolejnych parach (własność – wartość) określa się inne cechy.

Wszystkie powstałe w ten sposób elementy są potomkami obiektów typu *figure*. Ich własności mogą być zmieniane tak samo jak innych obiektów przy użyciu funkcji **get** i **set**.

id = [uicontextmenu](#) – funkcja wywołująca okno z wartościami umieszczonych obiektów,

answer = [inputdlg](#) – generuje okienko dialogowe do wprowadzania danych. Wraz z tą funkcją używa się również funkcji [deal](#), której zadaniem jest przypisanie wejść do wyjść.

Program ćwiczenia

1. Zbudować m-plik skryptowy realizujący następujące operacje graficzne:

- rysowanie wykresu funkcji jednej zmiennej, t.j. $y=f(x)$, (należy wprowadzić zakres wartości zmiennej x tzn. x_{\min} i x_{\max} , oraz nazwę funkcji w wierszu poleceń)
- rysowanie wykresu wzajemnej zależności danych liczbowych zapisanych w wektorach X i Y , t.j. zbioru punktów (x_i, y_i) : $x_i \in X, y_i \in Y$, (wektory X i Y należy wprowadzać w wierszu poleceń)
- opisanie otrzymanych wykresów dwuwymiarowych za pomocą okna dialogowego (funkcja `inputdlg`),
- rysowanie wykresu 3D wybranej funkcji dwóch zmiennych, t.j. $z=f(x,y)$, (niezbędne dane należy wprowadzać w wierszu poleceń),
- zmianę punktu obserwacji otrzymanego wykresu trójwymiarowego za pośrednictwem okna dialogowego,
- rysowanie wykresu poziomicowego odpowiadającego utworzonemu wcześniej wykresowi trójwymiarowemu.

2. Zbudować m-plik skryptowy tworzący interakcyjne narzędzie ułatwiające prezentację wykresów dwuwymiarowych poprzez wykorzystanie obiektowego, graficznego systemu komunikacji z użytkownikiem. Plik ten powinien otwierać nowe okno graficzne zawierające następujące elementy:

- opcje menu głównego umożliwiające:
 - wybór liczby osi y wykresu,
 - wprowadzanie danych,
- przycisk uruchamiający rysowanie wykresu,
- odpowiednio rozmieszczone suwaki umożliwiające zmianę wartości początkowej i końcowej osi X na wykresie,

Dodatkowo program powinien umożliwiać wykonywanie następujących czynności:

- sekwencyjną zmianę rodzaju linii wykresu na skutek kolejnych kliknięć lewym przyciskiem myszy na wykresie,
- zmianę koloru linii wykresu za pomocą menu kontekstowego uruchamianego prawym przyciskiem myszy,
- włączanie i wyłączenie siatki na skutek kliknięć lewym przyciskiem myszy w obszar wykresu.